

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/126/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119205692
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119205692.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovej a členov senátu, sudkyne JUDr. Jany Burešovej a sudcu Mgr. Miloša Koleka v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovaným: 1) Y. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/XX, XXX XX E., adresa na doručovanie L. XX, Y., 2) Q. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/XX, XXX XX E., adresa na doručovanie Q. XX, Q. o zaplatenie X.XXX,XX eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 16Csp/71/2019-82 zo dňa 03.10.2019 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o nároku na náhradu trov konania.

Zrušuje rozsudok v časti vyhovujúceho výroku vo vzťahu k splatnosti a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Žalovaným nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
„I. Žalovaní sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu istiny 1.293,03 eura, kapitalizovaný úrok vo výške 57,08 eura, kapitalizovaný úrok z omeškania vo výške 0,78 eura a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatennej istiny 1.293,03 eura od 23.02.2019 do zaplatenia a nezaplatené poplatky za poistenie vo výške 2,19 eura, všetko v mesačných splátkach po 60 eur vždy k 20. dňu v mesiaci, počnúc mesiacom po právoplatnosti tohto rozsudku pod následkom straty výhody splátok.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

III. Žalobca má voči žalovaným v 1. rade a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručenu súdu dňa 21.03.2019 domáhal zaplatenia istiny vo výške 1.293,03 eura, zmluvného kapitalizovaného úroku vo výške 57,08 eura, kapitalizovaného úroku z omeškania vo výške 0,78 eura, žiadal priznať aj úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatennej istiny a nezaplatených kapitalizovaných úrokov od 23.02.2019 do zaplatenia, ako aj zmluvný úrok z istiny po zosplatení. Nárok uplatnil z úverovej zmluvy zo dňa 04.10.2013, ktorou poskytol žalovaným úver vo výške 2.000 eur. Žalovaní úver riadne nesplácali, preto listom zo dňa 22.02.2019 došlo k predčasnému zosplateniu úveru.

Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaný v 1. rade sa k žalobe nevyjadril, žalovaná v 2. rade vo vyjadrení k žalobe uviedla, že so žalovaným v 1. rade sú rozvedení, majú spolu dve maloleté deti, je v ťažkej finančnej situácii, má záujem na vyriešení záväzku.

Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že medzi žalobcom a žalovanými bola dňa 04.10.2013 uzavretá písomná úverová zmluva, na základe ktorej žalobca žalovaným poskytol úver vo výške 2.000 eur, ktorý sa žalovaní zaviazali uhradiť 120 mesačnými splátkami po 29,82 eura pričom splatnosť prvej splátky bola stanovená na 21.10.2013 a poslednej na 20.09.2023, úroková sadzba bola dohodnutá vo výške 12,9 % ročne, RPMN bola 15,41 %, priemerná hodnota RPMN bola uvedená 18,84 %, spolu mali žalovaní žalobcovi zaplatiť sumu 3.678,40 eura. Po predchádzajúcom upozornení listami z 20.12.2018 na zaplatenie dlžnej sumy bol žalobcom úver predčasne zosplatnený dňa 22.02.2019 s výzvou na úhradu dlhu vyčíslenou na sumu 1.413,08 eura s príslušenstvom. Z prehľadu úhrad vyplynulo, že na istinu úveru bola uhradená čiastka 706,97 eura a na úroky 1.112,05 eura. Z vyjadrenia žalobcu súd prvej inštancie zistil, že žalovaní sú rozvedení, úver splácali kým mali financie, po rozvedení žalovaný v 1. rade zmenil zamestnanie, došlo k omeškaniu so splátkami. Žalovaná v 2. rade uviedla, že bola dlho nezamestnaná, v evidencii uchádzačov o zamestnanie bola vedená vo viacerých obdobiach v rozpätí rokov 2005 až 2018, od 26.02.2019 je v evidencii uchádzačov o zamestnanie, poberá prídavky na dve maloleté deti. Obaja žiadali o možnosť uhradiť dlžnú sumu v splátkach spoločne a nerozdielne vo výške maximálne 60 eur.

Súd prvej inštancie konštatoval, že zmluva, ktorá bola uzatvorená medzi žalobcom a žalovanými má všetky zákonom predpokladané náležitosti a preto vyhovel v žalobe v časti zaplatenia istiny 1.293,03 eura, s kapitalizovaným úrokom v sume 57,08 eura, kapitalizovaným úrokom z omeškania v sume 0,87 eura a úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatennej istiny 1.293,03 eura od 23.02.2019 do zaplatenia, ako aj v časti nezaplatených poplatkov za poistenie vo výške 2,19 eura. V prevyšujúcej časti však žalobu zamietol, a to vo vzťahu k zmluvne dohodnutým úrokom z úveru za obdobie po vyhlásení splatnosti úveru a zamietol ju aj vo vzťahu k žalobou uplatnenému úroku z omeškania 5 % ročne z nezaplatených kapitalizovaných zmluvných úrokov v sume 57,08 eura. Dôvodom zamietnutia nároku na zmluvne dohodnuté úroky z úveru po jeho zosplatnení, t.j. na úrok 12,90 % ročne z istiny 1.293,03 eura od 23.02.2019 do zaplatenia, bolo to, že niet podľa súdu prvej inštancie zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania aj po dobe splatnosti úveru. Ak úrok nie je splatný do splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie, a to či už zákonné, napr. úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom, alebo zmluvné, napr. dohodnutú zmluvnú pokutu. Podľa súdu prvej inštancie je nepochybné, že prípadná dohoda o úrokoch po splatnosti popri ďalších úrokoch za omeškание a ďalších sankciách indikuje neprímeraný nárast dlhu v neprospech spotrebiteľa. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej podstate jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové a okamžité vrátenie celej požičanej istiny. Dohodnutý úrok predstavuje cenu, za ktorú veriteľ poskytuje dlžníkovi istinu k dispozícii. Tento zisk predstavuje práve dohodnutý úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Takýto úrok predstavuje kapitalizovanú odplatu za celé obdobie postupného splácania úveru v splátkach. Pri predčasnom a mimoriadnom zosplatnení úveru vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. Teda zosplatnením úveru nastáva stav, keď veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru. Tým veriteľ stráca nárok na úroky za požičané peňažné prostriedky od spotrebiteľa. Ak teda spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ požadoval od neho úroky, ktoré by mu patrili ak by spotrebiteľ mal právo držby finančných prostriedkov. Inak by nastal nespravodlivý a ústavne nekonformný stav pre spotrebiteľa, ktorý by bol vystavený sankciám vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej mal nárok na úroky zo zmluvy. Išlo by o stav, podľa ktorého by sa poprel účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by mal nárok na dohodnuté úroky ako keby k zmene záväzku nedošlo. Spotrebiteľ by nemal žiadne garantované práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Navyše došlo by k hrubej nadváhe veriteľa ak by bol tento nečinný pri vymáhaní svojej pohľadávky a odplátne úroky by si nárokoval aj pri svojej potenciálnej nečinnosti. Takáto správa dodávateľa nemôže byť podporovaná a nemôže požívať právnu ochranu. Súd prvej inštancie zamietol žalobu aj o úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených kapitalizovaných zmluvných úrokov v sume 57,08 eura, nakoľko je toho názoru, že veriteľ nemá právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva, pretože ani Občiansky, ani Obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú. Úročí (úrokom z omeškania) sa teda len istina, nie príslušenstvo pohľadávky. V opačnom prípade by sa vytvorila nová kategória príslušenstva z príslušenstva, čo by aj napriek prípadnej dohode zmluvných strán bolo v rozpore s dobrými mravmi (§ 39 OZ). Navyše citovaný § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka presne definuje, že príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z

omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením, teda nie úroky z omeškania z úrokov.

Nakoľko žalovaní požiadali o splatenie dlhu v splátkach po 60 eur mesačne, tejto ich požiadavke vyhovel, majúc za to, že tak by žalovaní žalobcovi dlžnú sumu zaplatili za cca 2 roky, čo vzhľadom na pomery žalovaných a zvlášť žalovanej v 2. rade považoval za primerané, a to aj vzhľadom na pomery žalobcu, ktorý je silnou finančnou inštitúciou.

Pri právnom posúdení odkázal súd prvej inštancie na ustanovenia Zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy - § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), d), § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 písm. a), b), d), na ust. Občianskeho zákonníka - § 53 ods. 9, § 565, § 121 ods. 3, § 517 ods. 1, 2 a na § 3 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1 a 2 CSP majúc za to, že žalobca mal neúspech len v zanedbateľnej časti, preto mu priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Výrok o splatnosti odôvodnil ust. § 232 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, a to proti zamietavému výroku, t.j. výroku II. a proti rozhodnutiu súdu v časti, ktorou povolil žalovaným splácať dlh v splátkach po 60 eur mesačne, majúc za to, že v napadnutej časti je rozsudok súdu prvej inštancie nesprávny, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, čo zakladá odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) a f) CSP. Pokiaľ súd prvej inštancie zamietol nárok na zmluvný úrok za obdobie po zosplatnení úveru, uviedol, že má za to, že má nárok na zaplatenie úroku od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie aj po predčasnom zosplatnení. Podľa žalobcu povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby peňažných prostriedkov, čo vyplýva z ustanovení Obchodného zákonníka, § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 3, keďže z podstaty úroku ako ceny za používanie peňažných prostriedkov možno vyvodiť, že povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru. Povinnosť platiť dohodnutý úrok z úveru upravuje aj zákon o spotrebiteľských úveroch, čo vyplýva z ust. § 16 ods. 1 a § 13 ods. 3. Obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj zmluvné úroky, ktoré nemožno stotožňovať so zákonnými úrokmi z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník je povinný platiť ich od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Úrok z úveru je tak nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka ani prípadné zosplatnenie dlhu, ktoré je skutočnosťou zakladajúcou vznik nových sankčných záväzkov dlžníka pričom nárok na úrok z úveru neovplyvňuje. Iný výklad by musel byť odôvodnený priamo príslušnými zákonnými ustanoveniami a znamenal by, že porušenie zmluvy zo strany dlžníka sankcionuje veriteľ, ktorý prichádza o dohodnutý zmluvný úrok a zvyhodňuje dlžníka vo forme zníženia úroku na úroveň zákonného úroku z omeškania. Reštriktívne ustanovenie vo vzťahu k nároku veriteľa na zmluvný úrok po zosplatnení neobsahuje žiadny právny predpis, ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku u veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. Žalobca dal do pozornosti dôvodovú správu k Zákonom č. 106/2014 Z.z., ktorým sa mal meniť a dopĺňať Občiansky zákonník kde sa navrhovalo doplnenie Občianskeho zákonníka, § 53 ods. 9 o vetu: „úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565.“ Táto navrhovaná zmena však nebola nikdy legislatívne prijatá, čo dokazuje, že zákonodarca nikdy nárok veriteľa na zmluvne dohodnutý úrok po zosplatnení neobmedzil, čo jednoznačne potvrdzuje jeho dôvodnosť. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6Cdo/113/2018 z 30.07.2019 ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise zo súdnej praxe pod číslom 55/1996 s právnou vetou v znení: úroky vo výške dohodnutej pri poskytnutí úveru patria do splatnosti úveru. Ak pre prípad omeškania s vrátením poskytnutých peňažných prostriedkov nebola dohodnutá iná sadzba úroku patria aj za dobu po splatnosti úveru úroky v rovnakej výške. V odvolaní poukázal na viaceré rozhodnutia odvolacích súdov Slovenskej republiky, z ktorých má vyplývať relevantnosť jeho názoru v tom zmysle, že veriteľ má nárok na zmluvne dohodnuté úroky aj po zosplatnení úveru.

Podľa žalobcu bol nesprávny záver súdu prvej inštancie aj pokiaľ mu nepriznal nárok na úrok z omeškania zo zmluvného úroku ku dňu zosplatnenia keďže zmluvné úroky ku dňu zosplatnenia boli vyčíslené pevnou sumou, ktorá pripadá na časť anuitných splátok neuhradených dlžníkmi, pripadajúca na zmluvný úrok, ktorá bola naakumulovaná ku dňu zosplatnenia a táto sa ďalej, t.j. po zosplatnení dlhu nenavýšuje a teda nejde o rozpor so zásadou anatocizmu.

Podľa žalobcu nesprávne bolo tiež rozhodnutie pokiaľ žalovaným umožnil zaplatiť dlžnú sumu v splátkach. V zmysle § 232 ods. 3 CSP lehota na plnenie je 3 dni, ale v odôvodnených prípadoch môže súd určiť dlhšiu lehotu. Súd priznaním plnenia dlhu v splátkach po 60 eur postupoval v rozpore so

zákonom. Pri určení povinnosti platiť dlh v splátkach budú žalovaní splácať iba istinu viac ako 1,7 roka. Takéto rozhodnutie súdu by bolo motiváciou pre klientov banky aby porušovali svoje zmluvné povinnosti, pretože ich porušením v konečnom dôsledku získajú možnosť splácať dlh v splátkach. Výkon práva, ktorý motivuje k neplneniu si zmluvných povinností nie je v súlade so spravodlivou ochranou porušených práv, výška splátky je neadekvátne vyššie samotnej pohľadávky, základom pre úvahu súdu či má umožniť dlžníkom zaplatiť dlh v splátkach by mala byť aj v konaní prejavovaná snaha o plnenie záväzku, žalovaní však v priebehu konania neprejavili žiadnu snahu svoj záväzok splniť aspoň čiastočne. Ich prístup k splneniu svojich zmluvných povinností bol ľahostajný, ide o skutočnosti, ktoré boli v rozpore s povolením splátok. Navyše súd vôbec neskúmal pomery žalovaného v 1. rade, ktorý nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by odôvodňovali možnosť pripustenia splátok. Žalobca preto žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a žalovaným uloží povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť dlh v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobca taktiež žiadal priznať náhradu trov odvolacieho konania vo výške zaplateného súdneho poplatku za odvolanie.

3. Žalovaní sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrili.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“), príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu v akom bol odvolaním napadnutý, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario). Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku zverejnil na úradnej tabuli, ako aj na webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 28.05.2020 (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru o tom, že odvolanie žalobcu vo vzťahu k zamietavému výroku rozsudku bolo nedôvodné, dôvodným však bolo k tej časti vyhovujúceho výroku, ktorým bolo rozhodnuté o splatnosti dlhu.

5. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu; určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov uplatnených žalobcom, to či súd prvej inštancie svoje rozhodnutie riadne odôvodnil, vychádzajúc z toho, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

6. Žalobca v odvolaní výslovne napadol zamietavý výrok rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým súvisí aj výrok o trovách konania, ako aj časť vyhovujúceho rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k splatnosti, argumentujúc nesprávnym právnym posúdením a nesprávnosťou skutkových zistení z vykonaných dôkazov.

7. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k tomu vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

8. Nesprávne skutkové zistenie sú také zistenia, na základe ktorých súd vec posúdil po právnej stránke a ktoré v podstatnej časti nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Dochádza k tomu vtedy, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov alebo z vyjadrení strany nevyplývajú, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli dôkazmi preukázané alebo vyšli najavo, opomenul. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd založil na chybnom hodnotení dôkazov.

9. Oboznámením sa s obsahom spisu, odôvodnením napadnutého rozsudku, zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením uplatneného nároku súdom prvej inštancie vo vzťahu k zamietavému výroku rozsudku, odvolací súd konštatuje zistenie takého skutkového stavu, ktorý vyplýval z dôkazov predložených súdu do času, než súd prvej inštancie o žalobe žalobcu rozhodol.

10. Vo vzťahu k odvolacej námietke spočívajúcej v tvrdení o tom, že súd prvej inštancie nesprávne rozhodol pokiaľ neuložil žalovaným zaplatiť žalobcovi zmluvne dohodnutý úrok za obdobie po splatnosti úveru odvolací súd uvádza, že úverová zmluva, nárok z ktorej bol predmetom konania, je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, v ktorej žalobca je v postavení dodávateľa v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalovaní sú spotrebiteľmi keďže pri uzatváraní a plnení zmluvy nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Na predmetnú zmluvu preto bolo nutné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Odvolací súd nepopiera, že úver je absolútnym obchodom, posudzovaný nárok sa však týka záväzkovo-právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou regulovanou osobitnou právnou úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne rozhodol pokiaľ žalovaným neuložil platiť zmluvne dohodnutý úrok za obdobie po tom, čo žalobca vyhlásil splatnosť úveru. V tejto súvislosti poukazuje na závery vyslovené Krajským súdom v Prešove v rozhodnutí 6Co/87/2017 z 26.04.2018, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje a nevidí preto dôvod na odklon od týchto záverov. Krajský súd v Prešove v predmetnom rozhodnutí konštatoval, že otázka platenia úrokov dojednaných ako cena a odplata za úverovú službu v spotrebiteľskom vzťahu v období po splatnosti úverovej istiny je zásadnou právnou otázkou. Pokiaľ sa žalobca dovoláva nároku na odplatné úroky ako odmeny za užívanie istiny, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých zmluve, treba uviesť, že tento stav netrvá nakoľko došlo k zmene záväzku predčasným zosplatením úveru zo strany veriteľa pre neplatenie žalovaných. Zmena záväzku prináša aj zmenu pomerov plnenia v spojení s využitím práva podľa a za podmienok § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. K predčasnému zosplateniu záväzku došlo konaním veriteľa, bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou obsahu záväzku určil aj režim ďalšieho plnenia záväzku svojim jednostranným adresovaným právnym úkonom. Veriteľ tým navodil stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžníci nemajú právo vrátiť v režime výhody splátok. Jednorazovým zosplatením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatením úveru. Žalobcovi preto patria nároky z porušenia práva podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a Nariadenia vlády Slovenskej republiky 87/1995 Z.z.

V prejednávanej veci žalobca pristúpil k zosplateniu úveru listami zo dňa 22.02.2019, z jeho strany tak jednostranným úkonom došlo k určeniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru. Odvolací súd preto dospel k záveru, že pokiaľ si žalobca uplatňuje nárok na zmluvné úroky po tomto dátume, jeho nárok nie je opodstatnený. Po zosplatení nastupuje už len režim platenia úrokov z omeškania ako sankčný následok. Zo žiadneho ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov nevyplýva pravidlo, podľa ktorého má dlžník v spotrebiteľskom vzťahu povinnosť platiť cenu služby v podobe úroku aj za obdobie po splatnosti pohľadávky.

11. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal nepriznanie nároku na úroky z omeškania zo zmluvných úrokov, odvolací súd uvádza, že úroky z omeškania sú v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky pričom zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka ani Obchodného zákonníka nie je možné vyvodiť právo veriteľa na príslušenstvo z príslušenstva. Nezaplatením úrokov z istiny sa dlžník dostáva do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania s plnením vlastného dlhu. Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva, v konkrétnom prípade úroky z omeškania zo zmluvných úrokov, veriteľ nemá preto, že Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník neupravujú majetkovú sankciu pre prípad omeškania s plnením príslušenstva pohľadávky. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že branie úrokov z úrokov, anatocizmus, nebolo prípustné už v rímskom práve. Z uvedených záverov konštantne vychádza rozhodovacia prax súdov Českej republiky pričom nie je dôvod sa ňou neinšpirovať vzhľadom na totožnosť právnej úpravy v Českej a Slovenskej republike v období, z ktorého rozhodovacia prax pochádza. V rozsudku z 24.03.2004 sp.zn. 35Odo/101/2002, ktorý bol publikovaný v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod R/5/2006, Veľký senát obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky prijal záver, že Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník neumožňujú veriteľovi požadovať od dlžníka príslušenstvo (úrok z omeškania) pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky; tým nie je dotknuté právo účastníkov dohodnúť sa, že zmluvné úroky sa stanú súčasťou istiny. Úroky, úroky z omeškania a poplatok z omeškania sú podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky, ktorou sa v zmysle tohto ustanovenia

a nadväznosti na definíciu záväzkov vo vzťahu k § 488 Občianskeho zákonníka a jeho všeobecné chápanie v právnej teórii, rozumie peňažné plnenie (istina), na ktoré má veriteľ právo na základe hlavného záväzkového vzťahu, ku ktorého zmene (v tom zmysle, že je možné nárokovať si aj sankcie za omeškanie s platením) dochádza priamo zo zákona práve až omeškaním dlžníka. Úrokový záväzkový vzťah je vzťahom akcesorickým, ktorého vznik je podmienený platným záväzkovým vzťahom hlavným. S plnením hlavného záväzku (alebo iným zo spôsobov jeho zániku) zaniká (končí) aj akcesorický záväzok úrokový; pretrváva iba povinnosť uhradiť už úroky, ktoré dospeli. Tým, že včas nezaplatí úroky z istiny sa dlžník dostáva do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania s plnením vlastného dlhu (istiny). Ani Obchodný, ani Občiansky zákonník pritom nezakotvujú majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky. Tým nie je dotknuté právo účastníkov dohodnúť sa (napr. v medziach zmluvy o úvere), že dojednané úroky sa stanú súčasťou istiny (že k nej podľa dohody účastníkov budú pripočítavané ako civilné plody peňazí (fructus civiles)) a následne potom právo veriteľa požadovať, aby dlžník pre prípad omeškania s platením takto zvýšenej istiny platil úrok z omeškania.

12. Čo sa týka výroku o nároku na náhradu trov konania, keďže ide o súvisiaci výrok, odvolací súd preskúmal rozsudok aj v tejto časti, hoci nebol odvolaním napadnutý. Napriek tomu, že žalobe nebolo vyhovené v celom rozsahu súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Podľa článku 16 ods. 3 Civilného sporového poriadku medzi základné princípy civilného sporového konania patrí aj princíp zákazu reformatio in peius, podľa ktorého v konaní o opravnom prostriedku a v ďalšom konaní nemôže byť rozhodnuté nepriaznivejšie pre stranu, ktorá opravný prostriedok uplatnila. Vzhľadom na uvedený princíp nemohol odvolací súd napadnutý výrok rozsudku zmeniť ani zrušiť v neprospech žalobcu - odvolateľa, teda jediným možným rozhodnutím zostalo jeho potvrdenie.

13. Vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavom výroku, v súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov konania ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

14. Odvolacia argumentácia žalobcu vo vzťahu k časti výroku o splatnosti bola založená na tom, že nie je spravodlivým zvýhodňovanie jednej zo strán sporu na úkor druhej ako aj na tom, že súd prvej inštancie umožnil žalovaným zaplatiť dlh v splátkach bez toho, aby mal k tomuto rozhodnutiu akékoľvek podklady vo vzťahu k žalovanému v 1. rade pričom žalovaným bola uložená povinnosť zaplatiť dlžnú sumu žalobcovi spoločne a nerozdielne.

V spise sa nachádzajú len listiny o tom, že žalovaná v 2. rade je zaradená v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 26.02.2019. V období pred týmto dátumom žalovaná v 2. rade, nie že bola nezamestnaná ako konštatoval súd prvej inštancie, ale práve naopak, zamestnanou bola u viacerých zamestnávateľov. Vo vzťahu k žalovanému v 1. rade, jeho príjmovým a majetkovým pomerom, sa v spise nenachádzajú žiadne podklady. Nie je tak možné uviesť iné ako to, že k rozhodnutiu súdu prvej inštancie o povolení žalovaným zaplatiť dlžnú sumu v splátkach došlo bez relevantných kvalifikačných kritérií. Posudzovanie možnosti uložiť zaplatenie dlžnej sumy v dlhšej lehote ako v lehote stanovenej procesným predpisom je pritom vecou individuálnych skutkových zistení. Predpoklady pre rozhodnutie o povolení dlžníkom zaplatiť dlžnú sumu v splátkach musia vychádzať z riadne zistených skutočností a musia byť osobami, ktorým súd ukladá povinnosť nielen tvrdené, ale súdom aj verifikované. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva, že by sa týmito zásadami riadil, rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti splatnosti dlžnej sumy je tým nepreskúmateľné. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia, aj len jeho časti, sa stranám sporu bráni v možnosti uplatňovať svoje práva a oprávnené záujmy. V sporovom konaní pritom musí súd poskytovať materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov. Vydanie nepreskúmateľného rozhodnutia je v rozpore so zásadou spravodlivého súdneho procesu. Súd prvej inštancie zaťažil svoje rozhodnutie v časti výroku o splatnosti vadou, pre ktorú bolo potrebné rozsudok v časti vyhovujúceho výroku vo vzťahu k splatnosti postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. V priebehu ďalšieho konania bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne posúdiť to, či existujú dôvody pre to, aby umožnil žalovaným zaplatiť dlžnú sumu v splátkach. Pri rozhodovaní sa súd prvej inštancie v tomto smere vysporiada aj s odvolacími námietkami žalobcu a opätovne rozhodne.

16. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté na základe § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní boli úspešní žalovaní, k odvolaniu sa však nevyjadrili, zo spisu ani nevyplýva, že by im s odvolacím konaním vznikli nejaké trovy. Odvolací súd preto rozhodol tak, že žalovaným nárok na náhradu trov konania nepriznal. Vychádzal pritom z článku 17 základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonomiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli by bolo zjavne nielen nelogické, ale aj v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 2 : 1 vo vzťahu k zmluvne dohodnutým úrokom z úveru za obdobie po splatnosti a vo zvyšku v pomere hlasov 3 : 0; odlišné stanovisko predsedníčky senátu vo vzťahu k zmluvne dohodnutým úrokom po splatnosti je v súlade s ust. § 394 ods. 1 CSP z dôvodu jej nesúhlasu s väčšinovým rozhodnutím senátu k tejto časti rozhodnutia pripojené k rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.